

Paskvale Binaci: Zašto ne glasamo (1909)

Prenosimo tekst „Zašto ne glasamo“ iz 1909, italijanskog anarhiste Paskvala Binacija, u kojem je na jednostavan, razumljiv i konkretan način objašnjena anarhistička antiparlamentarna pozicija.

1. Bez zastupnika, bez birača

Već smo nekoliko puta, što na našim predavanjima, što u novinama i pamfletima, odgovarali i dokazivali do iznemoglosti zašto mi anarhisti ne bi trebalo da budemo ni birači niti zastupnici. Uprkos tome, stare predrasude kojima se mažu oči velikog dela radnika, što je podlo umeće politikanata svih vrsta, uvek nas prisiljavaju da se branimo od napada, ponekad bezazlenih, a ponekad malodušnih i beznačajnih. Na taj način, istraživanjima zavedenih ljudi spletkara, žele umanjivati našu propagandu kako se izborna stado ne bi otelo njihovoj kontroli, jer im je potrebno da bi se popeli širokim i raskošnim stepenicama moći.

Glavni razlog zašto se ti ljudi toliko trude, petljaju, korumpiraju, zastrašuju je da bi se domogli povlašćenog mesta zakonodavca, na kojem više ne moraju sprovesti volju svojih birača, već mogu nametati svoju volju, koristiti resurse i delovanje naroda za svoju dobrobit i dobrobit klase kojoj pripadaju.

To je stara i očita istina koja se svakim danom nanovo potvrđuje. Niko ne bi stremio moći kada moć ne bi omogućavala prednosti, moralne, političke i ekonomske povlastice. Dakle, moć je sama po sebi nepravedna i pokvarena. Osim ovog osnovnog objašnjenja, koje ne može promaći ni najdobročudnijim posmatračima, trebalo bi pronaći druga, još važnija, i upravo ona koja nas čini gorljivim zagovaračima apstinencije na parlamentarnim i lokalnim izborima.

Naš stav i razlozi zbog kojih primenjujemo takav način delovanja bitno se razlikuju od ostalih opcija koje prihvataju apstinenciju, bilo da su revolucionarne ili reakcionarne, kao što su, na primer, Macinijeve pristalice i nepopustljivi klerici. Nismo apstinenti zbog neke odluke koju smo doneli već pre ili zbog toga što vlast nije demokratska ili republikanska ili nije crkvena ili papinska, već je buržujaska i monarhistička, već zbog toga što se mi protivimo svakom obliku izabrane vlasti jer svaka izabrana vlast predstavlja nametanje, nasilje, nepravdu.

Smatramo da društvena zla nestaju uklanjanjem uzroka koji ih stvaraju, što znači da se protivimo državi, u bilo kom obliku, jer predstavlja tiranina koji visi građanima nad glavom, velikog parazita s hiljadu pipaka koji sve prisvaja, sve grabi bez da išta daje. Smatramo da prihvatanjem da drugi misle, uče, deluju na nas, osuđujemo same sebe na nedelovanje, odričemo se naše samostalnosti, a naš se pokretački duh ne može više razvijati, ni u misaonom ni u praktičnom smislu.

Čovek, odnosno narod je jak, sposoban da se delotvorno suoči sa životnom borbom i stvarno uspeva da prebrodi teškoće na koje nailazi, zahvaljujući svom osećaju za samostalnost i pokretačkim duhom.

Suprotno tome, izborna taktika navikava ljude i narode na pasivnost, sve se svodi na izbor predstavnika, na koncentrisanje vlasti u ruke malog broja ljudi, a time se dovodi u pitanje budućnost cele nacije. Mi anarhisti uvereni smo da je maksimalna samostalnost pojedinca, odnosno svakog ljudskog kolektiva, preko potreban uslov za brzi razvoj i rast svake vrste delovanja i uklanjanja parazitiranja nametljive i štetne birokratije.

Čoveku se ne sme dati mogućnost da postane gospodar drugom čoveku; ne sme mu se pružiti i nanovo pružati vlast zbog koje će onda svi snositi štetne posledice i trpeti greške i nepravde koje se čine u ime moći koju smo sami odabrali.

Vlast, po svojoj prirodi, mora razviti dva velika zla kako bi paralizovala ceo narod, a to su centralizacija i birokratija. Pomisliti i utvrditi

da se u Rimu moraju raspraviti, prihvatiti i davati naredbe, uređivati odnosi i interesi koji se odnose na kolektive koji žive u Milanu, Torinu, Palermu itd. je u potpunosti pogrešno.

Svi, čak i u najtežim uslovima, mogli su svedočiti velikom porazu države. To što se uspostavlja, kako tvrde njegovi pobornici, da bi se zaštitili interesi kolektiva kojima se treba upravljati, uz što veći potencijal, što manji utrošak energije i skupom namera, samo je zaslužilo kritiku i opšte negodovanje, jer umesto da otklanja zla, ograničava štete pomoću brzih mera, dokazalo je njegovu nemarnost i nesnosnu sporost zbog zastrašujuće birokratske mašinerije. Logika događaja dokazuje da se ne sme podupirati stvaranje institucija čiji predstavnici predstavljaju najveće zlo koje nam se može dogoditi.

Svako može uporediti delovanje države, čiji predstavnici i izvršitelji moraju uvek čekati njene naredbe i u najgorim situacijama, s izvanrednim rezultatom koji pruža individualna i kolektivna inicijativa, i odmah će se uvideti istina koju mi već godinama širimo i koju zovu utopija, samo zato što je prevelika i jer nameće radikalne promene sadašnjih uslova. Svi moraju shvatiti da narodi, umesto nepotrebne i glomazne državne mašinerije, za vlastito blagostanje treba da unište sve države, bilo one demokratske ili reakcionarne, kako bi što pre mogli uspostaviti brze odnose razmene, neposredne i promenljive, zavisne od potreba i inovacija koje se uvode u umetnostima, nauci i industriji.

Države u svim zemljama sveta samo sprečavaju individualni razvoj i uništavaju tuđi trud i zato se moramo boriti protiv njih, a ne pomoći im, moraju se srušiti, a ne promeniti.

Zato, radniče, kada će oni koji streme tome da monopolizuju

sve, sipati sofizme iz rukava i koristiti se slatkim rečima koje njihove licemerne duše mogu lako pronaći, seti se da ti ne moraš učestvovati u stvaranju države, ti ne moraš učestvovati u izboru ljudi koji će je personifikovati, ti, ako želiš da pobeđe sloboda i pravda, ne smeš biti ni zastupnik ni birač.

2. Iluzije društvenog zakonodavstva

Republikanci, socijalisti i svi oni koji imaju poverenja u društveno zakonodavstvo veruju da koriste glavni argument protiv nas kada kažu nama, kada kažu radnicima da je potrebno da razvlašćena klasa ima u parlamentu – toj buržujskoj instituciji – svoje direktne predstavnike, svoje zastupnike koji će u sivilu onog okruženja uneti glas protesta i muka siromašnih lutalica u poljima, rudnicima i fabrikama.

„Malo nas je, govore demokratski politikanti, jer ne postoji univerzalno pravo glasa, moćno oružje kojeg se buržoazija najviše boji. Pomozite nam da postignemo ovo pravo za sve građane, sve radnike i napravićemo veliki korak prema društvenom oslobođenju.“

Na stranu s primerima koji bi se mogli navesti o zemljama u kojima pravo glasa ima više ljudi nego u Italiji; na stranu s nesigurnim rezultatima koji bi se mogli dobiti kad bi se cela bezglava gomila, poput stada ovaca, uputila na birališta da obavi svoju građansku dužnost!; na stranu s moralnim razlozima spomenutim u prethodnom poglavlju, potrebno je voditi računa o neumornom otporu, u mnogim slučajevima i nasilnom, koji svaka privilegovana osoba zna koristiti protiv onih koji joj žele oduzeti deo privilegija, koje su lukavo i prevarantski nametnute velikoj većini proizvođača.

Bilo je to vreme kada je lukavi policajac Đoliti bio u ljubavi sa generalima italijanskog socijalizma – u trenutku sramotnog zagrljaja kog bismo svi hteli da zaboravimo i koji je čak izazvao i tajnu konferenciju u Bardonekiji između Đolitija i budućeg ministra Filipa Turatija – kada su se svi hvalili

uspesima društvenog zakonodavstva i s 50 miliona koje su zaradili na proleterijatu u zadnjim nemirima. Stigla je surova stvarnost koja je rasipala prazne reči, proleterski pokolji su nametnuli ćutanje politikantima ekstremne frakcije, koji su, pred opštim ogorčenjem radnika, morali naglo raskinuti sa svojim incestoidnim ljubavima, slediti narod i izgubiti poneko biračko mesto na Montečitoriju.

Čak i tada, kao i u drugim prilikama, buržoazija, koja se ozbiljno zabrinula zbog brzine i raširenosti kojom je proleterijat proglasio opšti politički štrajk, i shvatajući koliko je za nju opasno da radnici napuste legalne puteve i počnu sprovoditi direktnu akciju, proganjala je vođe naroda, uperila je protiv njih sve svoje potplative novinare, provocirala krčmare, iznajmljivače soba, sitnu buržoaziju, celu plejadu sluga institucija kako bi digli svoj malodušni i zaglušujući glas protiv radnika, jer su se usudili (nažalost!), samo na koji dan, protestvovati s malo energije protiv sastavljenih ubistava bednih gladnih ljudi, iscrpljenih žena i siromašne dečice.

Čak i jadna buržoazija, koja se u mirnim vremenima zadovoljava da je nazivaju liberalnom, znala je jednakom žestinom i reakcionarnim kriterijumima osuditi velikodušnost radnika, velikim besom vršiti pritisak na vođe proleterskih četa, protiv politikanata populističkih stranaka, kako bi pozvali pobunjenike na uobičajenu poslušnost i slepo verovanje u društveno zakonodavstvo.

Inteligentnija buržoazija je shvatila da omogućavanje izrabljivanoj klasi da postigne poneko službeno priznanje i da prihvatanje načela društvenog zakonodavstva za nju ne predstavlja nikakvu opasnost. Ono čega se, u stvari, boji i od čega želi svim sredstvima da odvрати pažnju jeste nepoverenje u metode kojima se koristi zakon; ne želi da se unutar radničkog pokreta proširi metoda direktne akcije, individualne akcije, čiste revolucionarne akcije, jer jako dobro zna da bi ona obeležila početak njenog kraja.

Zbog toga mi anarhisti vodimo žestoki rat s našim protivnicima, koji mame radnike iluzijom velike dobrobiti društvenog zakonodavstva. Siromašni, nagrđeni od umora, siromaštva i neznanja, slušaju ove projektante mirnih osvajanja, sve uzimaju k srcu, veruju da je dovoljno jednim članom zakona omogućiti i najmanje poboljšanje koje će se ubrzo sprovesti; uče se obožavanju svojih zakonodavaca kao što su antički hrišćani obožavali svoga Hrista; u međuvremenu vreme prolazi, a gladni i beskućnici nastavljaju biti poslušni strojevi za proizvodnju, radeći i dalje za druge u nadi da će, zahvaljujući radu društvenog zakonodavstva, ugledati simbolično i opevano sunce... budućnosti koja će doneti blagostanje i pravdu za sve.

Usmereni na krivu stazu, započinju jalova gibanja koja ne donose, niti mogu dati ikakav praktični rezultat, malo se povode za jednim, malo za drugim politikantskim smutljivcem; traže koji novčić više za svoje plate; nadaju se da će im ovo povećanje doneti veće blagostanje, dok ne shvate da se krutim zakonom plata, koji proizlazi iz aktualnog sastava političke ekonomije, utiče na lukavo povećanje opštih životnih troškova, daje prednost eksploatatorima, dok oni ostaju jadnici lišeni nasledstva, koji bi trebalo da sve plaćaju i trpe.

Sve dok privatno vlasništvo ostane snažan princip, i plata će predstavljati kompenzaciju za ljudski rad; sve dok finansijska načela budu prepuštena posednicima bogatstva i prisvajaćima svih proizvoda, oni će ostati slavni dobitnici moći, saveznici, štice i nadahnuće Države i Crkve, a radnicima će, uprkos prividnim popuštanjima i poboljšanjima, ostati samo onoliko koliko im je potrebno da ne umru od gladi. Debeli i tužni heroji zlata popuštaju samo kada su na to prisiljeni. Svi oni ljudi koji su u zabludi i zavaravaju druge da mogu postići ravnotežu kapitala i rada, ne bi mogli više naštetiti interesima siromašnih nego što im već štete.

Oseća se duboko gnušanje gledajući sve ljude koji bi se želeli prikazati kao iskreni i vidoviti, koji bi želeli zaboraviti

temeljna pitanja socijalnog problema i, za ljubav jednog bezvrednog odbora na lokalnim izborima ili u parlamentu, prigušiti mladalačku strast, ugušiti svaki velikodušni podsticaj; a da bi se osećali prihvaćenima od strane svih birača različitih političkih i socijalnih kategorija izglađuju sve oštre uglove svojih misli, i istinski se trude da budu neshvatljivi i prihvatljivi bezobličnoj masi koja ne zna misliti, niti se želi naprezati da shvati.

Još veće gnušanje izazivaju oni mladi koji govore da pripadaju redovima avangardnog socijalizma, kada preuzimaju aktivnu ulogu u hibridnim suživotima i muče se u potrazi za bilo kojim kandidatom, koji bi se potrudio da da poneko sitno obećanje i beznačajnu izjavu nesigurne vere. Ne, u tom slučaju bolje je zakloniti se ćutanjem ako se ne zna ili se ne želi probuditi duh uspavanih naroda. Ako oni ne žele biti pokretači gorućih istina, ako ne žele biti borbeni ratnici protiv sadašnjih zlih institucija i podmićenih ljudi ili ljudi koji podmićuju, neka bar ne učestvuju u intrigama, neka prepuste narod samom sebi umesto da ga varaju i vuku u neka kriva rešenja koja ga udaljavaju od uznemirujućeg socijalnog problema.

Ako vole svoj narod, ako ga žele obrazovati, ohrabriti i savetovati, oni treba da budu s narodom i u narodu. U tome će nalaziti uvek novu hrabrost i izbeći će opasnost da postanu razboriti dresirani majmuni nacionalnog cirkusa.

3. Šta činiti?

Nakon svega izloženog, imam osećaj da me sa svih strana saleću s pitanjem: Pa šta nam je činiti? Ja odgovaram jednom rečju: revolucija.

Ta opšta slabost koja se zaoštrava kod svih radnika – bilo da su fizički radnici, negovatelji duha ili plodonosnog uma – proširena je i na druge manje moćne i privilegovane kategorije, koje se trude, na sve moguće načine, da ih životna borba ne savlada u potpunosti. Takva, gotovo opšta, nevolja predstavlja prva podrhtavanja tla na delovima gde se još uvek

nije u potpunosti namestilo, a nameštanje će se dogoditi nakon velikog podrhtavanja, nakon strašnog potresa. I sama priroda nas uči da ne možemo radikalno promeniti društveno – ekonomske odnose ukoliko ne preduzmemo revolucionarni čin, krajnji čin koji bi trebalo upotpuniti, odnosno pokrenuti revoluciju koja se već dogodila u našim mislima. Sve ostalo je isprazna retorika, odnosno besramna laž.

Trenutna pobeda, rešavanje dnevnog problema, zakonsko prihvatanje prava koja drugi treba da omoguće; čekanje vlastitog blagostanja u tuđem znanju, poštenju, delovanju samo predstavlja privremenu pomoć, odlaganje, obmanu, mistifikaciju.

Revolucija nije hir, nije izopačenost, nije pakost, nego potreba.

Svaki čovek mora imati mogućnost da živi na zemlji kako on želi, mora osećati potpunu slobodu u delovanju i mišljenju, pojedinac se ne sme nametnuti kolektivu, kao što se ni kolektiv ne sme nametnuti pojedincu, a to se može ostvariti samo pobedom velike revolucije koja će nas izjednačiti i osloboditi svih nepravdi, sveopšte bede i ropstva. Samo tada će početi da se uspostavlja prava društvena ravnoteža, koja će omogućiti svakom pojedincu da proživljava svoj novi hrabri život, jer će svako biti odgojen po načelu delovanja i slobodne inicijative.

Kako sam već napisao u jednom drugom delu ovog skromnog rada, same potrebe će regulisati aktivnosti, inicijative, proizvodnju i razmenu dobara.

Ali i revolucionari i anarhisti moraju shvatiti jednostavno da revolucija nije razbijanje jednog stakla, glupo suprotstavljanje policiji kad si pijan, već je stalno delovanje, koje se svesno buni protiv svih nepravdi, protiv svih sadašnjih ekonomskih i političkih shvatanja. Potrebno je ukinuti sadašnji društveni poredak, oduzeti mu njegove

branioce i pomoćnike, ne smemo dopustiti da nas obuzme ni moralno ni ekonomski, ne smemo mu dati snage, već kopati ponor u koji će pasti.

A vi, radnici u poljima i fabrikama, iako sejete i žanjete plod vašeg rada, morate predati sve onima koji ništa ne proizvode, vi koji pravite automobile, kuće, nameštaj, odeću, predmete za lepotu i umetnost, morate uvek biti vredni, uvek robovi, uvek heloti, shvatite nas već jednom, slušajte naše savete, počnite se udaljavati od crkve, države i čete politikanata, i ujedinite se s našim pobunjeničkim falangama, koje se bore za pobedu potpunog ljudskog oslobođenja, za pobedu ideala koji tolko uliva strah i toliko se blati, a to je ideal anarhije.

La Specia, 1909.

Bibliografski podaci

Autor	Paskvale Binaci
Naslov	Zašto ne glasamo
Prevod	/
Izdavač	Centar za liberberske studije
Godina	2016.